

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ТЕХНОЛОГИЈА НА ПАТЕН ТРАНСПОРТ

**- ИЗБОРНА -
III ГОДИНА**

СООБРАЌАЈНА СТРУКА

Техничар за транспорт и шпедиција

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ТЕХНОЛОГИЈА НА ПАТЕН ТРАНСПОРТ – изборна програма

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за транспорт и шпедиција

1.2.2. Струка: сообраќајна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

По совладувањето на наставната програма по наставниот предмет Технологија на патен транспорт како избран предмет ученикот стекнува знаења, вештини и се оспособува

- да ги познава условите на возилата во меѓународниот транспорт;
- да ги разликува системите за раководење со возниот парк;
- да ја сфаќа важноста за размена на податоци при меѓународен транспорт;
- да ја познава постапката при превоз на живи животни и лесно расиплива стока;
- да ја објаснува улогата на патниот транспорт во логистичките центри;
- да ја сфаќа важноста на заштита при работа во транспортот;
- да се вклучува во тимска работа.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставата по технологија на патниот транспорт како избран предмет, односно постигнување на поставените цели, потребни се предзнаења од наставниот предмет логистика.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација помеѓу тематските целини и помеѓу предметите
1. ВОЗИЛА ВО МЕЃУНАРОДЕН ПАТЕН ТРАНСПОРТ	12	Ученикот: - да ги дефинира возилата за меѓународен патен транспорт; - да ги познава меѓународните технички стандарди за возилата; - да ја познава постапката за избор на возило за меѓународен транспорт; - да ги објаснува условите за превоз на стока во меѓународен транспорт; - да ја познава постапката за проверка на возила за меѓународен транспорт.	- Дефинирање на возила за меѓународен транспорт; - објаснување на меѓународни технички стандарди за уреди за запирање, управување, осветленост, пневматици, типови на мотори и горива, економично возење и др.; - објаснување на постапката за проверка на возилата.	Технологија на патен транспорт - задолж. Шпедиција и шпедициско работење Практична настава
2. СИСТЕМИ ЗА РАКОВОДЕЊЕ СО ВОЗНИОТ ПАРК	12	- Да ги разликува системите за раководење со возниот парк; - да ги познава начините за пренос на информации при раководење со возниот парк; - да го сфаќа значењето на логистичките информациски системи при раководење со возниот парк; - да ги познава системите на надзор.	- Дефинирање на системите за раководење со возен парк; - објаснување на значењето на информациските системи за раководење системи; - објаснување на протокот на информации; - посета на фирма која има возен парк.	Технологија на патен транспорт - задолж. Шпедиција и шпедициско работење Практична настава
3. РАЗМЕНА ПОДАТОЦИ ПРИ МЕЃУНАРОДЕН ТРАНСПОРТ	8	- Да ја познава потребата од размена на податоци при меѓународен транспорт; - да ги објаснува начините на размена на податоците при меѓународен транспорт; - да ја објаснува електронската размена на	- Објаснување на потребата за пренос на податоци од меѓународен транспорт; - објаснување на електронската размена на податоци при	Технологија на патен транспорт - задолж. Шпедиција и шпедициско работење Практична настава

		<p>податоците при меѓународен транспорт (EDI);</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги толкува работните и техничките податоци при електронската размена на податоци при меѓународен транспорт. 	меѓународен транспорт (EDI).	
4. ТРАНСПОРТ НА ЖИВИ ЖИВОТНИ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава начините за превоз на живи животни; - да ја разбира документацијата при превоз на живи животни; - да ги познава условите кои треба да ги исполнува возилото при превоз живи животни; - да ја познава постапката при организација на превоз на живи животни; - да ја објаснува постапката со живите животни во случај на сообраќајна незгода. 	<ul style="list-style-type: none"> - објаснување на начините на организација на транспортот на живи животни; - посочување мерки кои се преземаат при сообраќајни незгоди; - прентирање на документација. 	<p>Технологија на патен транспорт - задолж. Шпедиција и шпедициско работење Практична настава</p>
5. ТРАНСПОРТ НА ЛЕСНО РАСИПЛИВА СТОКА	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава начините за превоз на лесно расиплива стока; - да ја разбира документацијата при превоз на лесно расиплива стока; - да ги познава условите кои треба да ги исполнува возилото при превоз лесно расиплива стока; - да ја познава постапката при организација на превоз на лесно расиплива стока; - да ја објаснува постапката со лесно расиплива стока во случај на сообраќајна незгода. 	<ul style="list-style-type: none"> - објаснување на начинот на организација на транспортот на лесно расиплива стока; - посочување мерки кои се преземаат при сообраќајни незгоди; - прентирање на документација. 	<p>Технологија на патен транспорт - задолж. Шпедиција и шпедициско работење Практична настава</p>
6. ЛОГИСТИЧКИ ЦЕНТРИ	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да го дефинира поимот логистички центар, - да ја истакнува улогата на логистичките 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинирање на логистички центар (стоковен транспортен центар и слободна економска и 	<p>Технологија на патен транспорт - задолж. Шпедиција и</p>

		<p>центри при транспорт;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги познава основните цели на логистичките центри; - да ги идентификува позитивните ефекти од логистичките центри; - да ги објаснува принципите на разместување на објектите во логистичките центри. 	<p>трговска зона);</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснување на улогата на сообраќајот во логистичките центри со посебен осврт на патниот сообраќај; - посета на логистички центар. 	<p>шпедициско работење</p> <p>Практична настава</p>
7. ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА ВО ТРАНСПОРТ	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува различните видови на заштита при работа во транспорт; - да ги познава потребните заштитни средства и опрема при манипулација со стоката; - да ги познава потребните заштитни средства и опрема при работа со алатот; - да ги познава уредите и опремата за обезбедување на товарот при транспорт; - да ги познава последиците од неупотреба од заштитните средства.. 	<ul style="list-style-type: none"> - објаснување на мерки за заштита при работа; - објаснување на постапка за правилен избор на заштитна опрема; - презентира примери. 	<p>Технологија на патен транспорт - задолж.</p>

4.2. Наставни методи и активности на учење

Целите на наставниот предмет **технологија на патниот транспорт** како избран предмет се реализираат со примена на наставните форми: фронтална, групна и индивидуална. Како наставни методи може да се користат: демонстрација, дискусија, решавање на проблеми, активна демонстрација на ученици, учење преку сопствено откривање и др.

Активности на ученикот: црта, наблудува, споредува, прибележува, чита, открива, учи независно и работи на домашни задачи.

Активностите на наставникот се: организира и раководи активна и индивидуална дејност кај учениците, објаснува, организира и води дискусија, дава инструкции, пишува на табла, демонстрира, ги оценува задачите, поставува прашања, регистрира, оценува и ги анализира резултатите.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учење по предметот технологија на патен транспорт – изборна програма треба да се изведува преку стручно – теоретска настава за да се создадат оптимални услови за индивидуалната настава и работата во тимови, како и проектни задачи и индивидуални домашни задачи.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасно реализирање на целите на наставниот предмет **технологија на патен транспорт** како изборен предмет се применуваат разни средства и помагала како: графоскоп, видеоснимки, слајдови, фотографии, компјутер, ЛЦД проектор и слично

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИКОТ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно, преку усно проверување на знаењето, по секоја завршена тематска единица. Исто така, на крајот на полугодието и наставната година се проверуваат постигањата на учениците преку изготвување тестови на знаење од тематски целини реализирани во текот на полугодието и наставната година. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма се постапува согласно законската регулатива за средното образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **технологија на патен транспорт** како изборен предмет треба да поседува персонални, професионални и педагошки карактеристики за да се постигне висок квалитет и професионализам во процесот на работењето. Покрај условите предвидени со Законот за средно образование наставникот треба да е психофизички здрав, да има соодветно професионално образование, да го применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, отворен за соработка, да ги почитува основните етички норми на однесување, да поседува комуникациски способности, да ја сака педагошката работа, да е со нагласени организациски способности, креативен и отворен кон промените во наставата.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот **технологија на патниот транспорт** како изборен предмет ја реализираат кадри со завршени студии по:
- сообраќај – патен сообраќај;
со здобиена педагошко- психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

За успешно реализирање на целите на наставниот предмет технологија на патен транспорт – изборна програма, наставата се реализира во специјализирани училници или кабинет за сообраќај, соодветно опремен со наставни средства и помагала, според нормативите за простор и опрема.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: 2007 година

7.2. Состав на работната група:

1. Ридван Зекири,	дипл. маш. инж.,	раководител,	советник,	Министерство за образование и наука
2. д-р Иле Цветановски,	дипл. сооб. инж.,			Технички факултет – Битола
3. м-р Гордана Кожуваровска,	дипл.сооб.инж.			наставник во СОУ „ Таки Даскало” - Битола
4. Благоја Јованов,	дипл.сооб.инж.,			наставник во АСУЦ „ Боро Петрушевски”- Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по технологија на патен транспорт – изборна програма ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 11-4398/1 од 12.06.2007 година.